

A TANÁRI MESTERSZAKRA VONATKOZÓ SAJÁTOS RENDELKEZÉSEK

1. § Tanári szakképzettség ciklusokra bontott, osztott képzésben, mesterfokozatot nyújtó tanári mesterszakon szerezhető meg. A tanári mesterszakon tanulmányokat folytató hallgatók esetében az SZMSZ III. Hallgatói követelményrendszer, tanulmányi és vizsgaszabályzat (továbbiakban: Szabályzat) egyes rendelkezései a jelen mellékletben foglalt eltérésekkel, kiegészítésekkel alkalmazandók. A jelen mellékletben nem szabályozott kérdésekben a szabályzat rendelkezései változatlan tartalommal érvényesek.

Alapfogalmak

Alapfogalmak

2. § A Szabályzat 2. §-ában meghatározott **fogalmak a tanárképzés során** az alábbi fogalmakkal egészülnek ki:

1. *a gyakorlatvezető mentor*: az a közoktatásban (a magyar mint idegen nyelv tanára (továbbiakban: MID) esetében felsőoktatásban v. felnőttképzésben) dolgozó tanár, aki az egyéni (összefüggő) szakmai gyakorlat során támogatja, segíti a hallgatót az egyéni fejlődési terv szakmai megvalósításában, az egyes tevékenységek teljesítését bemutató konkrét dokumentumok fajtáinak és kritériumainak meghatározásában. Nyomon követi és segíti a portfólió készítését. A fokozatos önállóság biztosításával látogatja a hallgató óráit. Lehetőség szerint a hallgató által tartott órák 20%-ában (illetve a jogszabályi előírás szerinti mértékben) jelen van. Segíti, irányítja a tanításon kívüli tevékenységek megszervezését, igazolja teljesítését.
2. *a gyakorlatvezető oktató (kísérő szeminárium gyakorlatvezető oktatója)*: az az egyetem alkalmazásában lévő oktató, aki felel a hallgató egyéni (összefüggő) szakmai gyakorlatának szakmai irányításáért, koordinálásáért. Segíti és jóváhagyja a hallgató egyéni fejlesztési tervének és tevékenységi hálójának elkészítését. Támogatja és segíti a hallgatót az egyes tevékenységek teljesítését bemutató konkrét dokumentumok fajtáinak és kritériumainak meghatározásában. Segíti a gyakorlati és az elméleti ismeretek közti kapcsolat megteremtését, a tanárjelölt szakmai fejlődését, szakmai (ön)reflexióinak elmélyítését, a gyakorlati kompetenciák tudatosabb alakítását. Értékeli a portfóliót. A tanításkísérő szemináriumot az adott szak(ok) szakmódszertan oktatói valamint a Tanárképzési Tanszék oktatója tartják egymás között egyenlő arányban megosztva.
3. *a gyakorlatvezető tanár*: az a közoktatásban (a MID esetében felsőoktatásban v. felnőttképzésben) dolgozó tanár, aki a csoportos (tanítási) gyakorlat során segíti a hallgatót egyéni (kompetencia)fejlesztési tervének és tevékenységi hálójának elkészítésében.
4. *Tanárképzési Bizottság (továbbiakban: TKB)*: ellátja az Egyetem szervezeti egységeiben folyó tanárképzéssel kapcsolatos oktatómunka, valamint az ehhez kapcsolódó gyakorlati képzés összehangolását.
5. *TKB kari koordinátor és a mellérendelt adminisztrátor*: a TKB által a jelen mellékletben meghatározott adminisztratív teendők elvégzésére karonként, határozott időre megbízott személyek. A kari koordinátor és a mellé rendelt adminisztrátor elérhetőségét az Egyetem honlapján, és a karon szokásos módon közzé kell tenni.
6. *portfólió*: a tanári szakdolgozat részét képező, illetve a tanárképzés képzési és kimeneti

követelményekben meghatározott formái esetén azt helyettesítő, a hallgató kompetenciáit bemutató, illusztráló dokumentum, amely tükrözi az egyéni kompetenciafejlesztési terv alapján kialakuló, személyenként változó szakmai különbségeket, és amelynek megvédése a tanári záróvizsga része.

7. *szakképzettség-felelős*: a szakindítási dokumentumokban megjelölt, a jelen mellékletben meghatározott hatáskörrel is rendelkező, a tanári szak egyes szakképzettségeinek tartalmáért és megvalósításáért felelős személy. A szakképzettség felelősök listáját és elérhetőségeit az Egyetem és az érintett karok honlapján közzé kell tenni.

Szak

4. § (1) A ciklusokra bontott, osztott képzésben a tanári szak alapesetében – az alap és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményéről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet (továbbiakban: képzési és kimeneti követelmények) 4. számú mellékletének 4.1. a) pontjában meghatározott képzés – az iskolai nevelésoktatás 5-12., illetve 13. évfolyamain, valamint az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzési évfolyamokon a tantárgyak, tantárgyi modulok oktatására és a speciális pedagógiai jellegű feladatok ellátására felkészítő két szakképzettség szerezhető. *(1. számú melléklet a bemenettől függő követelményekhez)*

(2) A tanári szak – képzési és kimeneti követelményei által meghatározott – kivételes eseteiben, bizonyos előtanulmányokat követően, illetve a ciklusokra bontott, osztott képzésben a szakmai és művészeti tanári szakképzettség képzési és kimeneti követelményeiben meghatározottak szerint – az ott meghatározott számú félévvel rövidebb időtartamú képzésben – egy tanári szakképzettség is szerezhető.

5. § (1) A tanári szakképzettséget adó mesterképzési szak alapesetben az alábbi három elemből áll:
- a) a tanári szakképzettség szerinti – a tantárgy-pedagógiát, a szakmódszertant is magába foglaló – szakterületi ismeretekből,
 - b) a tanári képesítés pedagógiai, pszichológiai elméleti és gyakorlati ismereteiből,
 - c) a közoktatási intézményben, illetve felnőttképző intézményben szervezett, összefüggő szakmai gyakorlatból.

(2) A tanári szakon az (1) bekezdés a)-b) pontjai szerinti elemek oktatása kizárólag együtt folyhat. Az (1) bekezdés c) pontja szerinti összefüggő szakmai gyakorlat csak az (1) bekezdés a)-b) pontjaiban meghatározott elemek tanulmányi követelményeinek eredményes teljesítését követően kezdhető meg.

A tanterv és az ajánlott tanterv

6. § (1) A tanári mesterszakhoz több tanterv tartozik. A hallgatók előképzettségétől függően – az egyes tanári tantervekben meghatározott módon – a tanári mesterszaknak az 5. § (1) bekezdésben feltüntetett elemei eltérő kreditszámmal teljesíthetők.

(2) A tanári mesterszakhoz tartozó ajánlott tanterv módosítását a kari tanács fogadja el, és a módosításról köteles tájékoztatni a TKB-ot.

A kurzusok meghirdetésének rendje

7. §. (1) A tanári mesterszakon a Szabályzat 48. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően a tantárgyakhoz és a szakmai gyakorlathoz rendelt kurzusok meghirdetése a szakfelelős feladata.

(2) A csoportos (tanítási) gyakorlat, valamint az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat és a kísérő szemináriumok meghirdetéséért a TKB kari koordinátora a felelős.

(3) A TKB a tényleges kurzusmeghirdetéseket félévente ellenőrizheti annak érdekében, hogy a

hallgatók számára az Egyetem biztosítja a tanári szak ajánlott tanterveinek megfelelő előrehaladás lehetőségét.

Vizsgák rendje

9. § Azoknak a hallgatóknak, akiknek az ajánlott tanterv szerint 30 kreditnél kevesebb kreditértékű egyéni szakmai gyakorlatot kell teljesíteniük, szintén javasolt a szakmai gyakorlat külön félévben való teljesítése. Egyéni kérelem benyújtása esetén azonban lehetőség szerint biztosítani kell a gyakorlati félévben még teljesítendő kurzusok tömbösített elvégzését, és a Szabályzat 74. §-ában írt felhatalmazás alapján vizsgaidőszakon kívüli a vizsgaidőszakot megelőző, elővizsgákon való lezárását, majd a gyakorlat azonos félévben való megkezdését.

Szakmai gyakorlat

11. § (1) Az **általános (pedagógiai) gyakorlat („A” típusú gyakorlat)**: a pedagóguspálya megismerésére, általános pedagógiai képességek fejlesztésére irányuló – legalább 30 óras – gyakorlat, amely magában foglalja a pályaismereti, gyermek- és önismereti, konfliktuskezelési módszerek, iskolalátogatások, óramegfigyelések és elemzések megismerését, valamint mikro-tanítást. A gyakorlat felelőse a Tanárképzési Tanszék.

(2) Az általános (pedagógiai) gyakorlatok ütemezését a vonatkozó tantervek rögzítik. Az általános (pedagógiai) gyakorlatok a gyakorlóiskolákban, szükség esetén az Egyetem partneriskoláiban, felnőttképző partnerintézményeiben teljesíthetők.

12. § (1) A **csoportos (tanítási) gyakorlat („B” típusú gyakorlat)**: iskolában, gyakorlatvezető tanár irányításával, az adott szakképzettség területén végzett csoportos (tanítási) gyakorlat, szakképzettségenként 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket, a gyakorlatvezető tanár által tartott órák részfeladataiban való közreműködést, és csoportonként legalább 15 önállóan megtartott órát/foglalkozást (tervezés-előkészítés, óravezetés, reflektálás, óraelemzés). A hallgató – a MID második tanárszak kivételével - az egyik szakképzettség tanítási gyakorlatát az 5-8., a másikat pedig a 9-12. évfolyamon köteles elvégezni.

A csoportos (tanítási) gyakorlat keretében végzett egyes tevékenységek megoszlása az alábbiak szerint történik:

Csoportonként 15 óra hospitálás és hozzá kapcsolódó 15 óra megbeszélés, valamint csoportonként 15 óra megtartása és hozzá kapcsolódó 15 óra megbeszélés. Az órákon az egész csoport részt vesz és közös megbeszélés követi a szakvezető/szakmódszertanos oktató irányításával. Egy-egy órát több hallgató is tarthat, kiscsoportos oktatás (team-teaching) formájában, de egyénenként min. 3 önállóan megtartott tanóra kötelező. A hospitálások óraszámába csoport tagjai által megtartott órák megfigyelése is beleszámítható, maximum 10 óra erejéig. A gyakorlat adminisztrálása munkanapló segítségével történik (2. számú melléklet).

Korábbi azonos szakon szerzett főiskolai szintű diplomával rendelkező hallgatók, és a levelező képzésben résztvevők számára csoportos, előre felvett vagy élő bemutatóóra, esetleg mikro-tanítási feladatok és a hozzájuk kapcsolódó előkészítés, ill. szakmai kiértékelés a követelmény, 2 alkalomban tömbösítve (5-5 órában).

(2) Az adott szakképzettség területén végzett csoportos (tanítási) gyakorlat ütemezését a vonatkozó tantervek rögzítik.

Nappali, kétszakos hallgatóknál ajánlott, hogy a hallgatók főszakjukból a 3., míg mellékszajukból a 4. félévben vegyenek részt ezen a gyakorlaton.

A csoportos (tanítási) gyakorlat a gyakorlóiskolákban, szükség esetén az Egyetem partneriskoláiban történik. Külsős gyakorlatvezetőhöz a hallgató a gyakorlóiskolai helyek betöltését követően, illetve különösen indokolt esetben, egyéni kérelem alapján a TKB döntése szerint kerülhet.

13. § (1) Az **egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat („C” típusú gyakorlat)**: közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben, megbízott gyakorlatvezető mentor és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő, a képzés utolsó félévében

folytatott egyéni szakmai gyakorlat. A hallgató – a MID második tanárszak kivételével - mindkét szakján köteles az 5–8. és a 9–12. évfolyamon gyakorlatát végezni.

Korábbi azonos szakon szerzett főiskolai szintű diplomával rendelkező hallgatók, a 9-12. évfolyamokon kötelesek gyakorlatukat elvégezni.

A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, a tanári kompetenciák fejlesztési terve alapján megtervezett tevékenységi háló szerint szakképzettségként heti 2-5 óra (maximum heti 10 óra) tanítást/foglalkozást (min. 30 óra dokumentálása kötelező), a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, a tanítást kísérő szemináriumok elvégzését, és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását. A dokumentáció része a gyakorlat munkanaplója (3. számú melléklet). Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat koordinálása a TKB feladata.

(2) Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat előfeltétele a tanári mesterképzés – a szakdolgozaton kívüli – minden követelményének teljesítése, illetve azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése. A gyakorlat csak ezen előfeltételek teljesülését követően kezdhető meg.

(3) Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat a tanári mesterszak alapesetében az 5. szemeszterben, illetve egyéb esetekben a képzésre vonatkozó tanterv szerinti utolsó szemeszterben teljesítendő az alábbi szempontok figyelembevételével:

- a) Az egyéni szakmai gyakorlat közoktatási intézményben töltendő ideje minimum 12 hét (adott szakos főiskolai diplomával rendelkezők esetében blokkosítva is elvégezhető 4-6 hét alatt, melyből min. 30 óra, míg a MID esetén min. 10 óra dokumentálandó), két szakterület esetén törekedni kell a szakterületek közti arányos elosztásra.
- b) A csak 2. tanárszakként teljesíthető magyar mint idegen nyelv tanár szakmai gyakorlata nem közoktatási intézményben, tömbösítve, az együttműködési megállapodásoknak megfelelően történik.
- c) A gyakorlat közoktatási vagy felnőttképzési intézményben, az Egyetem gyakorlóiskoláiban és partneriskoláiban, valamint partnerintézményeiben teljesíthető.
- d) Irányelv, hogy a hallgató egyéni fejlesztési terve alapján készített, azt lefedő tevékenységi háló legalább 75 %-a a partneriskolában gyakorlatvezető mentor vezetésével valósuljon meg.

(4) Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat során a hallgató a gyakorlatvezető mentor és a gyakorlatvezető oktatók felügyelete mellett elkészíti a **portfóliót**, amely a szakdolgozat részét és a tanári képesítő vizsga tárgyát képezi.

A gyakorlat során – a MID 2. tanár szakos hallgatók kivételével - minden hallgatónak kötelező:

- a) valamilyen formában speciális nevelési igényű (SNI) tanulóval való foglalkozáson való részvétel,
- b) az intézményben folytatott egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlaton kapott/vállalt feladatainak, azok megoldásának, elemzésének értékelésének, (ön)reflektív értelmezésének, dokumentálása,
- c) az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlatot kísérő szeminárium kapott/vállalt feladatainak teljesítése, a felmerülő problémák és azok megoldásának, valamint (ön)reflektív értelmezésének, elemzésének, értékelésének dokumentálása

(5) Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat érdemjegye az alábbi teljesítéshez kapcsolódó (egyenlő súllyal szereplő) részjegyek egész számra kerekített számtani átlaga (a teljesítendő részfeladatok a gyakorlat kreditértékétől függően változnak):

- a) felkészülés a tanításra és az óraelemzésre az első szakképzettséghez kapcsolódóan,
- b) felkészülés a tanításra és az óraelemzésre a második szakképzettséghez kapcsolódóan,
- c) az első szakképzettséghez kapcsolt tanítási/tanulásegítési feladatok elvégzése, dokumentálása, (ön)reflektív elemzése,
- d) a második szakképzettséghez kapcsolt tanítási/tanulásegítési feladatok elvégzése, dokumentálása, elemzése,
- e) a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátása, dokumentálása, (ön)reflektív elemzése: tehetséggondozás, szakkör,

- f) a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátása, dokumentálása, (ön)reflektív elemzése: felzárkóztatás, korrepetálás,
- g) a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátása, dokumentálása, (ön)reflektív elemzése: tanári adminisztráció,
- h) a kísérő szemináriumok feladatainak teljesítése.

Az a)-g) pontban foglaltak teljesítésének értékelője a gyakorlatvezető mentor, a h) pontot a gyakorlatvezető oktatók (a kísérő szemináriumok oktatói) értékelik. Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat értékeléséhez a kari ütemtervben meghatározott határidőig meg kell küldeni a közoktatási intézményből a TKB kari koordinátorának az értékelésről kiállított jegyzőkönyvet, annak érdekében, hogy az érdemjegyet az ETR rendszeren keresztül rögzíthesse.

Jelentkezés a gyakorlati kurzusokra

14. § (1) Az általános (pedagógiai) gyakorlathoz tartozó kurzusokra – a Szabályzat 42. §-ában foglalt általános szabályok szerint – a hallgató a kurzusfelvételi időszakban az ETR rendszeren keresztül jelentkezik.

(2) A csoportos (tanítási) gyakorlat, valamint az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat kurzusainak felvételi szándékát a hallgató – oktatásszervezési okokból – köteles a tényleges kurzusfelvétel félévét megelőző félév szorgalmi időszakának végéig elektronikus úton (az ETR rendszer előjelentkezés funkciójának használatával) jelezni. A tényleges kurzusfelvételre (azaz a kurzusfelvételi szándék megerősítésére) a csoportos (tanítási) gyakorlati kurzusok meghirdetésének félévében, illetve az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat esetében a képzés utolsó félévében a kurzusfelvételi időszakban az ETR rendszeren keresztül kerül sor.

(3) Az adott hallgató csoportos (tanítási) gyakorlatra, valamint az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlatra történő beosztásáról és értesítéséről a TKB kari koordinátor gondoskodik. (A magyar mint idegen nyelv tanárszak esetében a szakképzettség-felelős.)

Az előjelentkezéssel egyidejűleg a hallgató az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat helyszínére vonatkozóan egyedi kérelmet nyújthat be a TKB kari koordinátorához, aki a beérkezett anyagokat véleményével ellátva továbbítja döntésre a TKB-hoz.

Abszolutórium

15. § (1) A tanári mesterszakon a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzése tanúsítja a választott szakképzettségenként a tanulmányi kötelezettségek teljesítését, a nyelvvizsga, a szakdolgozathoz és egyéni összefüggő gyakorlathoz rendelt kreditpontok kivételével a képzési és kimeneti követelményekben előírt kreditpontok megszerzését.

(2) Az abszolutórium feltételei:

- a) pedagógia-pszichológia meghatározott kreditjei (40 vagy 20 vagy 10 kredit előképzettségtől függően);
- b) első szakképzettség meghatározott kreditjei (30 kredit vagy az előképzettségtől függően meghatározott kreditszám);
- c) a második szakképzettség meghatározott kreditjei (50 kredit);

Szakdolgozat

16. § (1) A tanári szakdolgozatra az alábbi sajátos rendelkezések vonatkoznak. A tanári szakdolgozat az alábbi két összetevőből áll:

- a) az iskolai gyakorlatok, valamint a kísérő szemináriumok tapasztalatainak a rendszeres összegzése (**portfólió**),

- b) e tapasztalatoknak vagy a szaktárgy egy részterülete tanításának valamely szakpedagógiai, illetve általános neveléstudományi szempont szerinti, tudományos alaposágú bemutatása, elemzése, értékelése vagy tanításához szükséges segédlet készítése (**kapcsolódó dolgozat**).
A kapcsolódó dolgozat és a portfólió formai és tartalmi követelményeit jelen függelék 4. és 5. számú melléklete, valamint az egyes szakok kiegészítő információs anyagai tartalmazzák.
- (2) A tanári szakdolgozat mindkét összetevőjét külön érdemjeggyel kell értékelni.
- (3) A tanári mesterszakon két tanári szakképzettség esetén is egy tanári szakdolgozatot kell készíteni, mely a közös portfólióból, valamint egy kapcsolódó tanulmányból áll.
- (4) A tanulmányi kötelezettségének eleget tevő hallgató joga és kötelessége, hogy az összefüggő szakmai gyakorlatot megelőző félévben – a kari ütemezésben megadott időszakban – szakdolgozatának témáját és témavezetőjét a kar által rendelkezésre bocsátott formanyomtatványon megválassza.
- (5) A hallgató témaválasztását és témavezetőjét a választott témának megfelelő intézet/tanszék vezetője hagyja jóvá.
- (6) A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott esetekben a hallgatónak csak portfóliót kell készítenie, a jelen mellékletben a szakdolgozat-készítéssel kapcsolatosan megállapított rendelkezéseket értelemszerűen a portfólióra is alkalmazni kell.
- (7) A portfólióhoz valamint a kapcsolódó tanulmányhoz is írásos értékelés készül, továbbá mindkét területhez a bírálók a témához, az adott tudományterülethez illeszkedő kérdéseket fogalmaznak meg és eljuttatják a TKB Kari koordinátornak.
A TKB Kari koordinátor a kérdéseket és az értékelést a záróvizsga előtt legalább 10 nappal elektronikus formában megküldi a hallgatónak, valamint rögzíti a jegyeket az ETR rendszerben.
- (8) Amennyiben a szakdolgozat egyik részjegye elégtelen, és ezt egy harmadik értékelő is megerősíti, a tanári szakdolgozat nem fogadható el, a jelölt nem bocsátható tanári záróvizsgára.
Ebben az esetben a tanárjelöltnek a tanári szakdolgozat elégtelenre minősített elemét kell újraírnia.
- (9) A tanári szakdolgozat védésére a tanári záróvizsgán kerül sor.
- (10) A védésre kapott részjegy a szakdolgozat érdemjegyének részét képezi.

A portfólió

17. § (1) A tanári szakdolgozat egyik elemének, vagyis a portfóliónak a tanári mesterszak során végzett gyakorlati tevékenységek értékelésében kiemelkedő szerepe van. Lehetőséget teremt a hallgató szakmai fejlődésének megismerésére, és munkájának értékelésére. Elkészítése a képzési idő utolsó szemeszterében kötelező, értékelése a tanári záróvizsga részét képezi.
- (2) A portfólió a hallgató kompetenciáit bemutató, illusztráló dokumentum, amely tükrözi az egyéni kompetenciafejlesztési terv alapján kialakuló, személyenként változó szakmai különbségeket. Azonos kritériumok alapján készülő, mégis egyedi dokumentumokat, önreflexiókat, speciális kompetenciákat megjelenítő anyagokat tartalmaz, különös tekintettel a tanári kompetenciák fejlődését bemutató dokumentumokra.
- (3) A záróvizsgára a jelölt prezentációt készít, amelyet a záróvizsgán bemutat és megvéd. A prezentáció során a jelölt röviden bemutatja a portfólió és a kapcsolódó dolgozat legfontosabb elemeit, hogy a vizsgabizottság előtt bizonyosságot tegyen az elsajátított tanári kompetenciákról, ill. a megszerzett széleskörű szakmai és pedagógiai tudásáról. A prezentáció időtartama 8-10 perc, a

tartalmi szempontok mellett az időkorlátok betartása, ill. formai (esztétikai és prezentációs-technikai) szempontok is az értékelés alapját képezik.

(4) A portfólió elbírálását a Tanárképzési Tanszék és a szaktanszékek közösen végzik a hallgatók számára is ismert bírálati szempontrendszer alapján.

A portfólió érdemjegyet az egyes bírálatok egész számra kerekített számtani átlaga adja. A portfólió érdemjegye a szakdolgozat érdemjegyének részét képezi; bemutatását és védését (a kapcsolódó dolgozat védésével együtt) a záróvizsga bizottság külön érdemjeggyel értékeli.

A kapcsolódó dolgozat

18. § (1) A tanári szakdolgozat másik elemének, vagyis a kapcsolódó dolgozatnak tükröznie kell, hogy a hallgató a szakmai témát szakmódszertani, neveléstudományi és pszichológiai ismereteire támaszkodva az alap- és középfokú oktatás szintjein, illetve a szakképzés vagy a felnőttoktatás céljainak megfelelően képes feldolgozni.

(2) A kapcsolódó dolgozat terjedelme

- a) általános pedagógia és pszichológia témaköréből választott dolgozat esetén: minimum 60.000, maximum 80.000 karakter szóköz nélkül (kb. 30-40 oldal),
- b) szakterületekhez kapcsolódó (szakmódszertan, vagy ahhoz köthető) témaválasztás esetén (nyelvszakok esetén az adott célnyelven íródik): minimum 60.000, maximum 80.000 karakter szóköz nélkül (kb. 30-40 oldal),

amelyekbe nem számít bele a tartalomjegyzék, a jegyzetek, a képek, a bibliográfia.

(3) A kapcsolódó dolgozat elbírálását a témavezető végzi (lehetőség szerint egy felkért bírálóval közösen), aki témaválasztástól függően a pedagógia vagy a szaktanszék minősített oktatója. Nyelvszakok esetén a dolgozat az adott célnyelven íródik.

19. § (1) A kapcsolódó dolgozat témaköreit a tanárszakra oktató szaktanárok, szakmódszertanosok és a Tanárképzési Tanszék oktatói adhatják meg. A meghirdetni kívánt témákat és témavezetőket karonként a szakfelelős és a szakképzettség-felelősök gyűjtik össze, és terjesztik a TKB elé, amely egy tanév időtartamra hagyja jóvá azokat. A TKB által jóváhagyott témaköröket az egyetemi és a kari honlapon is közzé kell tenni.

(2) Az általános pedagógiából vagy pszichológiából írt kapcsolódó dolgozatot a Tanárképzési Tanszék, illetve a Pszichológia Intézet értékeli. A szakterületekhez kapcsolódó dolgozatokat a szaktanszékek bírálják.

(3) a kapcsolódó dolgozatot a választott témavezető értékeli érdemjeggyel a jelen dokumentum mellékleteként megadott szempontsor alapján.

Határidők

20. § (1) A portfóliót és a kapcsolódó dolgozatot 2 példányban kell elkészíteni, és a Tanulmányi Osztályra, illetve a másik példányt a főszerinti szaktanszékre kell leadni, az őszi félévben a december 15. napjáig, a tavaszi félévben május 15. napjáig.

(2) A Tanulmányi Osztály a dokumentációt, a Tanárképzési Tanszéknek bírálat céljából a vizsgaidőszak tartalmára átadja, ahonnan a hallgató második szakképzettséghez tartozó szaktanszék is kikérheti és elbírálhatja. A dokumentáció átadását a tanszéki adminisztrátor, írásban formanyomtatványon rögzíti.

(3) A portfólióhoz mellékelni kell 2 db CD-ROM–ot is, melyek mindegyike tartalmazza az esetleges kapcsolódó dolgozatot digitális formában, ill. a portfólió anyagából a tanári képesítő vizsgára készített PowerPoint prezentációt is.

Tanári záróvizsga

21. § (1) A hallgató tanulmányait a tanári mesterképzésben záróvizsgával fejezi be. A záróvizsgára vonatkozó, a Szabályzat 61-62. §-ában foglalt rendelkezésektől eltérő sajátos, kiegészítő rendelkezéseket jelen függelék tartalmazza.

(2) A tanári záróvizsgára bocsátás feltételei:

- a) az abszolutórium (végbizonyítvány) megszerzése,
- b) a benyújtott (és írásban elbírált) eredményes szakdolgozat.

(3) A tanári záróvizsga a tanári mesterképzést lezáró komplex vizsga, amelyhez kreditérték nem kapcsolódik.

A tanári záróvizsga részei:

- a) a tanári szakdolgozat bemutatása és védeése,
- b) komplex szóbeli vizsga

(4) A tanári záróvizsga első része a tanári szakdolgozat bemutatása és védeése, amely az előzetesen a hallgatónak megadott kérdésekre adott válaszok szisztematikus kifejtéséből, a szakdolgozati bírálathoz kapcsolódó észrevételek, kiegészítések megfogalmazásából és a szakdolgozat bemutatásából áll.

(5) A komplex szóbeli vizsga a tanári záróvizsga második része, amelyben a hallgató tanúsítja, hogy képes a képzés különböző területein elsajátított tudás integrálására, prezentálására, a szaktárgyi-diszciplináris tudás iskolai gyakorlatban való alkalmazására, alkotó módon történő felhasználására. Az egyes komplex tételeknél a vonatkozó szakirodalom, a saját tanulási tapasztalatok témához illeszkedő, rendszerezett feldolgozására és az iskolai gyakorlatok – általános (pedagógiai) gyakorlatok, csoportos (tanítási) gyakorlat(ok), egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat – tapasztalatainak strukturált elemzésére is sor kerül. A tanárjelölt felhasználhatja a komplex tételhez kapcsolódó mondanivalójának alátámasztására az iskolai gyakorlatok során elkészített saját dokumentumait is.

(6) A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott előképzettséggel rendelkező hallgatóknak az adott szakterülethez tartozó tanítási gyakorlatról kell portfóliót készíteniük, és azt a tanári záróvizsga keretében bemutatniuk és megvédeniük, valamint komplex szóbeli vizsgát tenniük. A szakdolgozat tanulmány része, ezen hallgatók esetében nem követelmény.

22. § (1) A záróvizsga szóbeli részének követelményeit (tételsorok, tételek, kötelező szakirodalom) a TKB a szaktanszékekkel együtt határozza meg, és a vizsgát megelőzően legalább 3 hónappal az Egyetem honlapján és a karon szokásos módon közzé kell tenni.

(2) A záróvizsgára az ETR-en keresztül, valamint a TKB kari koordinátoránál az ETR-ből letölthető formanyomtatvány leadásával az őszi félévben október 15. napjáig, illetve a tavaszi félévben április 15. napjáig az jelentkezhetsz, aki végbizonyítványát megszerezte, ill. várhatóan a tanév időbeosztásában megjelölt határidőig megszerzi .

(3) A záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell tenni. A záróvizsga-bizottság legalább 3 tagú, elnökét és tagjait a szaktanszékek javaslata alapján a TKB elnöke terjeszti a dékán elé, a záróvizsga-bizottság elnökét és tagjait a Szabályzat más pontjaihoz igazodva a dékán kéri fel, és bízta meg. Az elnökön kívül – aki a neveléstudomány, a lélektan vagy az adott szakterület minősített, vezető oktatója – a tagok a jelölt témavezetője, a szakdiszciplinák, a szakmódszertanok oktatói, továbbá tagok lehetnek a gyakorlóiskolák, illetve a partneriskolák gyakorlatvezető mentorainak képviselői is. A záróvizsga-bizottságába kötelező jelleggel meg kell hívni egy külső- az Egyetemmel jogviszonyban nem álló-tagot is

(4) A sikertelen záróvizsga, illetve záróvizsgarész legkorábban a következő záróvizsga-időszakban ismételhető, a Szabályzat 61.§ (4) és (8) bekezdései, valamint a 62.§ (5) bekezdésben foglaltak szerint.

23. § (1) A tanári szakdolgozat részjegyei:

- a) a tanári szakdolgozat portfólió részére adott érdemjegy;
- b) a tanári szakdolgozat kapcsolódó dolgozat részére adott érdemjegy;
- c) a tanári szakdolgozat (a portfólió és kapcsolódó dolgozat) bemutatására és védésére kapott érdemjegy

A tanári szakdolgozat érdemjegye az a)-c) pontokban szereplő részjegyek egész számra kerekített számtani átlaga.

(2) A záróvizsga részjegyei:

- a) a tanári szakdolgozat érdemjegye;
- b) komplex szóbeli rész érdemjegye;
Az adott szakhoz kapcsolódó szóbeli rész érdemjegye a részjegyek két tizedesre kerekített számtani átlaga.
- c) a tanári mesterképzés harmadik vagy ötödik félévében végzett egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat érdemjegye.

(3) Amennyiben az (1) és (2) bekezdésben írt érdemjegyek vagy azok részjegyei közül bármelyik elégtelen, akkor a tanári záróvizsga is elégtelen. Az ismételt tanári záróvizsga során a záróvizsgának az elégtelennel minősített, (2) bekezdésben felsorolt részét kell megismételni.

(4) Amennyiben az adott hallgató ajánlott tanterve a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak alapján nem tartalmazza az (1) bekezdésben írt követelmények valamelyikét, akkor az adott pont figyelmen kívül hagyásával, a fennmaradó követelményekre kapott érdemjegyek átlagából kell a tanári záróvizsga értékelését a fenti módon kiszámítani.

(5) A komplex szóbeli rész adott szakhoz kapcsolódóan 3 különálló tételsorból áll (A, B és C), tételsoronként legalább 10, legfeljebb 15 tétellel, amelyből az A és B tételsor elsődlegesen a szakhoz kapcsolódó diszciplináris ismeretanyaghoz, a C tételsor esetében a szakmódszertani elméleti és gyakorlati ismeretanyaghoz kapcsolódik.

(6) Két tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzés esetén – a (2) bekezdés b) pontjában szereplő záróvizsga rész esetében – szakképzettségenként külön érdemjegyet kap a hallgató. Ebben az esetben a komplex szóbeli rész érdemjegyét az első és második tanárszakon szakonként szerzett szóbeli érdemjegynek egész számra kerekített számtani átlaga adja.

Oklevél

24. § A tanári mesterszakon az oklevél minősítését a záróvizsga részjegyeinek kettő tizedes jegyig kerekített átlaga alapján a Szabályzat 88. §. (4) bek. b) pontja figyelembevételével kell meghatározni.

Mellékletek:

1. Bemenettől függő követelmények áttekintő táblázata
2. Munkanapló B-típusú gyakorlathoz
3. Munkanapló C-típusú gyakorlathoz
4. Portfólió követelményei
5. Kapcsolódó dolgozatkövetelményei

**KREDITSZÁMOK, SZAKMAI GYAKORLATOK ÉS A SZAKDOLGOZAT
KÖVETELMÉNYEI AZ EGYES BEMENETI FORMÁKNÁL**

	Elvégzendő kredit	Félévek száma	Szakterület		Pedagógia - pszicho- lógia	Szakmai gyakorlat	Tanári szak- dolgozat
a) Osztott képzés alapképzésére épülő tanári szak (BA után)	150	5	I.: 40 (30)	II.: 40 (50)	40	30	Portfólió + dolgozat
b) Mesterszak (MA) elvégezése közben vagy után felvett tanári szak	90	3	30, ha legalább 10 kr. átvitelrel elismerhető		40	20	Portfólió + dolgozat
c) Főiskolai szintű diplomával (régí típusú)	60 (adott szakos előzménnyel)	2	30		10	20	csak portfólió
d) Újabb tanári képzés esetén, tanárszakon megszerzett MA birtokában (új típusú)	60 (Minoros előzménnyel)	2	40		0	20	csak portfólió
e) Újabb tanári szakképzés, de már megszerzett egyetemi szintű tanári diplomával (régí típusú)	60 (Minoros előzménnyel)	2	40		10	10	csak portfólió
f) Újabb tanári szakképzés, de már megszerzett főiskolai szintű tanári diplomával (régí típusú)	90 (Minoros előzménnyel)	3	50		20	20	csak portfólió

MUNKANAPLÓ

A TANÁRJELÖLTEK „B” TÍPUSÚ, CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLATÁHOZ

név

évfolyam

szak(ok)

tanév

A GYAKORLAT ADMINISZTRÁLÁSA – HOSPITÁLÁS

	Dátum	Tantárg /Osztály	Az óra tárgya, témája	Megfigyelési szempont(ok)	Az órát tartó tanár/tanárjelölt neve	A tanár/vezetőt anár kézjegye
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						

A GYAKORLAT ADMINISZTRÁLÁSA – TANÍTÁS

	Dátum	Tantárgy/Osztály	Az óra tárgya, témája	Megfigyelési szempont(ok)	Az órát tartó tanárjelölt(ek) neve	A vezetőtanár kézjegye
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						

A GYAKORLAT ÉRTÉKELÉSE – ÖNÉRTÉKELÉS

Részvétel, aktivitás

A gyakorlat óráin rendszeresen részt vettem, a max. 2 mulasztási lehetőséget nem léptem túl.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
A hospitálások és a megtartott órák előkészítésében és kiértékelésében aktívan közreműködtem.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Észrevételeimmel, hozzászólásaimmal pozitívan befolyásoltam a csoport munkáját.	1 - 2 - 3 - 4 - 5

Hospitálás

A hospitálások alkalmával összeszedetten és figyelmesen követtem az órát a kiadott óralátogatási szempontokat szem előtt tartva.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Jegyzeteim minőségileg és mennyiségileg is megfelelő alapot nyújtottak az órák megbeszéléséhez, ill. saját fejlődésemhez.	1 - 2 - 3 - 4 - 5

Megtartott órák

Óráimra lelkiismeretesen felkészültem, a tankönyvön kívül egyéb elméleti anyagot, letölthető segédanyagot is használtam.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
A felkészülés során megfelelő konzultációkat folytattam, de túlnyomórészt önállóan, kreatívan dolgoztam.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Segédtanártársammal hasznos eszmecserére, közös munkára, összhangra törekedtem.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Óraterveimet az adott minta alapján megfelelően kidolgoztam, óraterveim kellően részletesek, flexibilisek és módszertanilag megalapozottak voltak.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
A megtartott órák menete többnyire a tervezettek szerint folyt, eltérés esetén módszertanilag meg tudtam indokolni a változtatásokat.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Az órák előtt kitűzött céljaimat többnyire megvalósítottam.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Az órák során nem jól sikerült részekre képes voltam az utólagos megbeszélés során megfelelő módon reflektálni, esetleges megoldásokat felvázolni.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Az órai nyelvi ismereteimmel (nyelvhelyességi, nyelvészeti, irodalmi és országismereti tudás) meg vagyok elégedve.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Az órán használt tanári testbeszédemet (gesztikuláció, mimika, testtartás stb.), ill. artikulációm, hanghordozásomat megfelelőnek találom.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
A felkészülés során túlnyomórészt önállóan dolgoztam.	

Összesített értékelés

A csoport munkáját összességében jónak értékelem.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
A gyakorlat során sokat tanultam a tanítás módszertanáról, folyamatairól.	1 - 2 - 3 - 4 - 5

A B típusú, csoportos szakmai gyakorlatomat összességében így értékelem:

elfogadható**közepes****jó****kiváló**

Egyéb megjegyzés (pozitívumok, ill. negatív élmények, javaslatok a gyakorlat fejlesztéséhez):

A GYAKORLAT ÉRTÉKELÉSE – TANÁRI ÉRTÉKELÉS

Részvétel, aktivitás

A tanárjelölt a gyakorlat óráin rendszeresen részt vett, a max. 2 mulasztási lehetőséget nem lépte túl.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
A hospitálások és a megtartott órák előkészítésében és kiértékelésében aktívan közreműködött.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Észrevételeivel, hozzászólásaival pozitívan befolyásolta a csoport munkáját.	1 - 2 - 3 - 4 - 5

Hospitálás

A hospitálások alkalmával összeszedetten és figyelmesen követte az órát a kiadott óralátogatási szempontokat szem előtt tartva.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Jegyzetei minőségileg és mennyiségileg is megfelelő alapot nyújtottak az órák megbeszéléséhez, ill. saját fejlődéséhez.	1 - 2 - 3 - 4 - 5

Megtartott órák

Óráira lelkiismeretesen felkészült, a tankönyvön kívül egyéb elméleti anyagot, letölthető segédanyagot is használt.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
A felkészülés során megfelelő konzultációkat folytatott, de túlnyomórészt önállóan, kreatívan dolgozott.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Segédtanártársával hasznos eszmecserére, közös munkára, összhangra törekedett.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Óraterveit az adott minta alapján megfelelően kidolgozta, óratervei kellően részletesek, flexibilisek és módszertanilag megalapozottak voltak.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
A megtartott órák menete többnyire a tervezettek szerint folyt, a tanárjelölt eltérés esetén módszertanilag meg tudta indokolni a változtatásokat.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Az órák előtt kitűzött céljait többnyire megvalósította.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Az órák során nem jól sikerült részekre a tanárjelölt képes volt az utólagos megbeszélés során megfelelő módon reflektálni, esetleges megoldásokat felvázolni.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
A tanárjelölt órai nyelvi ismeretei (nyelvhelyességi, nyelvészeti, irodalmi és országismereti tudás) megfelelőek.	1 - 2 - 3 - 4 - 5
Az órán használt tanári testbeszéde (gesztikuláció, mimika, testtartás stb.), ill. artikulációja, hanghordozása megfelelő.	1 - 2 - 3 - 4 - 5

Összesített értékelés

A hallgató gyakorlata során megmutatott erősségei (címszavakban):

További fejlesztésre szoruló területek (címszavakban):

Javasolt érdemjegy (számmal és betűvel): _____

Dátum:

P. H.

.....

.....

vezetőtanár

az iskola képviselője

az egyetem képviselője

MUNKANAPLÓ

A TANÁRJELÖLTEK EGYÉNI ÖSSZEFÜGGŐ SZAKMAI „C” TÍPUSÚ GYAKORLATÁHOZ

név

évfolyam

szak(ok)

tanév

TANÁRJELÖLTEK MUNKANAPLÓJA

név

évfolyam

szak(ok)

tanév

az iskola hosszú bélyegzője

Összefüggő szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat célja: a szakképzettséghez kapcsolódó gyakorlati ismeretek (pl. tanórára való felkészülés, óratervezés, óravezetés, tanári szerepkörök, pedagógiai mérések és kísérletek) megszerzése, a munkahely világával (pl. iskolai élet, iskolavezetés, szülőkkel való kommunikáció) való ismerkedés, valamint az, hogy a hallgatók későbbi munkájuk hatékonysága érdekében jártasságot szerezzenek a tanítási és tanulási, illetve a nevelési folyamatok értékelésében, fejlesztésében és kutatásában.

1. Az összefüggő szakmai gyakorlat követelményei, előírt formái:

- Közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben megbízott vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő, a képzés utolsó félévében folyó egyéni szakmai gyakorlat.
- Előfeltétele a tanári mesterképzés (a szakdolgozaton kívüli) minden egyéb követelményeinek teljesítése, illetve azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése.
- A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, szakképzettségenként heti 2-5 óra (max. heti 10 óra) tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, a tanítást kísérő szeminárium elvégzését és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.

Az elvégzendő szakmai gyakorlat teljesítésének kreditmennyisége függ a korábbi tanulmányoktól:

	Elvégzendő kredit	Félévek száma	Szakterület		Pedagógia - pszichológia	Szakmai gyakorlat	Tanári szakdolgozat
a) Osztott képzés alapképzésére épülő tanári szak (BA után)	150	5	I.: 40 (30)	II.: 40 (50)	40	30	Portfólió + dolgozat
b) Mesterszak (MA) elvégzése közben vagy után felvett tanári szak	90	3	30, ha legalább 10 kr. átvittel elismerhető		40	20	Portfólió + dolgozat
c) Főiskolai szintű diplomával (rég típusú)	60 (adott szakos előzménnyel)	2	30		10	20	csak portfólió
d) Újabb tanári képzés esetén, tanárszakra megszerzett MA birtokában (új típusú)	60 (Minoros előzménnyel)	2	40		0	20	csak portfólió
e) Újabb tanári szakképzés, de már megszerzett egyetemi szintű tanári diplomával (rég típusú)	60 (Minoros előzménnyel)	2	40		10	10	csak portfólió
f) Újabb tanári szakképzés, de már megszerzett főiskolai szintű tanári diplomával (rég típusú)	90 (Minoros előzménnyel)	3	50		20	20	csak portfólió

Az összefüggő szakmai gyakorlat csak a már teljesített szakterületi és pedagógia-pszichológia kreditek megszerzése után kezdhető meg.

2. Az összefüggő szakmai gyakorlat helye és folyamata

A szakmai gyakorlat **egyénilag, vezetőtanár irányítása mellett folyik**, helyszíne a református közoktatási és felnőttképző intézmények valamelyike, illetve egyéni igény szerint, egyedi elbírálást követően más intézmény.

Közoktatási intézményben dolgozó hallgatók esetén itt is lehetőség van a szakmai gyakorlat saját iskolában történő elvégzésére, azonban minden esetben szükség van egy vezetőtanár/mentor szakmai kísérésére.

A gyakorlat során végzett tevékenységeket a tanárképzésért felelős oktató, a szakképzettség-felelős szak-/képzettségfelelős és a vezetőtanárok a hallgatóval konzultálva állítják össze, erről minden hallgató számára **egyéni munkatervet** készítenek, mely a gyakorlat helyszínéül szolgáló iskola adott évi munkatervéhez igazodik.

Az összefüggő szakmai gyakorlat a következő tevékenységekből áll:

a) **30 kredit** elvégzése esetén:

30 KREDITES MA KÉPZÉS KERETÉBEN PEDAGÓGIAI-PSZICHOLÓGIAI TANÍTÁSI GYAKORLAT										
TANÍTÁSSAL KAPCSOLATOS FELADATOK										
MPP 1272	Felkészülés a tanításra és az óraelemzésre (egyik szak)					30	É	3	gyak.	5.
MPP 1273	Felkészülés a tanításra és az óraelemzésre (másik szak)					30	É	3	gyak.	5.
MPP 1274	Tanítás (egyik szak)					heti 2-5 óra	É	5	gyak.	5.
MPP 1275	Tanítás (másik szak)					heti 2-5 óra	É	5	gyak.	5.
MPP 1276	Gyakorlatkísérő szeminárium					30	É	3	szem.	5.
TANÍTÁSON KÍVÜLI ISKOLAI TEVÉKENYSÉGEK										
MPP 1281	Tehetséggondozás, szakkör					15	É	2	gyak.	5.
MPP 1282	Felzárkóztatás, korrepetálás					15	É	2	gyak.	5.
MPP 1283	Tanári adminisztráció					15	É	2	gyak.	5.
MPP 1291	Portfólió					0	Zv. jegy	5	zv	5.
MPP 1292	Szakedolgozati és portfólió-konzultáció					15	-	-	Krit. Felt.	5.
	Hallgatói óraterhelés:					15				
	Kredit össz. gyak.:							30		

b) **20 kredit** elvégzése esetén:

20 KREDITES ÖSSZEFÜGGŐ SZAKMAI GYAKORLAT							
TANÍTÁSSAL KAPCSOLATOS FELADATOK							
MPP 1272	Felkészülés a tanításra és az óraelemzésre (egyik szak)	30		É	3		1.
MPP 1274	Tanítás (egyik szak)	heti 2-5 óra		É	5		1.
MPP 1276	Gyakorlatkísérő szeminárium	30		É	3		1.
TANÍTÁSON KÍVÜLI ISKOLAI TEVÉKENYSÉGEK							
MPP 1281	Tehetséggondozás, szakkör	15		É	2		2.
MPP 1282	Felzárkóztatás, korrepetálás	15		É	2		2.
MPP 1291	Portfólió	0		Zv.jegy	5		2.
MPP 1292	Szakdolgozati és portfólió-konzultáció	15				Krit. Felt.	2.
	Hallgatói óraterhelés:	10					
	Kredit össz. gyak.:				20		

c) **10 kredit** elvégzése esetén:

10 KREDITES ÖSSZEFÜGGŐ SZAKMAI GYAKORLAT							
TANÍTÁSSAL KAPCSOLATOS FELADATOK							
MPP 1274	Felkészülés a tanításra + tanítás (egyik szak)	heti 2-5 óra		É	5		1.
TANÍTÁSON KÍVÜLI ISKOLAI TEVÉKENYSÉGEK							
MPP 1291	Portfólió	0		Zv. jegy	5		1.
MPP 1292	Szakdolgozati és portfólió-konzultáció	15				Krit. Felt.	2.
	Hallgatói óraterhelés:	4					
	Kredit össz. gyak.:				10		

**3. AZ ÓRALÁTOGATÁSOK IGAZOLÁSA (MIN. 5 ÓRA)
(LEVELEZŐ KÉPZÉS: NEM SAJÁT CSOPORT OKTATÁSA ESETÉN)
1. SZAKKÉPZETTSÉG**

	Dátum	Osztály	Tantárgy	Az óra tárgya, témája	Az órát tartó tanár neve	A tanár kézjegye
16.						
17.						
18.						
19.						
20.						
21.						
22.						
23.						
24.						
25.						
26.						
27.						
28.						
29.						
30.						
31.						
32.						
33.						
34.						
35.						

AZ ÓRALÁTOGATÁSOK IGAZOLÁSA (MIN. 5 ÓRA)
(LEVELEZŐ KÉPZÉS: NEM SAJÁT CSOPORT OKTATÁSA ESETÉN)
2. SZAKKÉPZETTSÉG

	Dátum	Osztály	Tantárgy	Az óra tárgya, témája	Az órát tartó tanár neve	A tanár kézjegye
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						
16.						
17.						
18.						
19.						
20.						

4. A TANÍTÁSI GYAKORLATOK IGAZOLÁSA (HETI 2-5 ÓRA, 30 ÓRA IGAZOLÁSA)

1. SZAKKÉPZETTSÉG

VEZETŐTANÁR:.....

	Dátum	Osztály	A megtartott óra anyaga	Aláírás
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				
30.				

A TANÍTÁSI GYAKORLATOK IGAZOLÁSA (HETI 2-5 ÓRA, 30 ÓRA IGAZOLÁSA)

2. SZAKKÉPZETTSÉG

VEZETŐTANÁR:.....

	Dátum	Osztály	A megtartott óra anyaga	Aláírás
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				
30.				

5. A TANÍTÁSON KÍVÜLI GYAKORLATOK IGAZOLÁSA

1. Tehetséggondozás, szakkör (mindkét szakképzettséghez kapcsolódóan)

	Dátum	Csoportos/egyéni foglalkozás	A megtartott foglalkozás anyaga	A vezetőtanár aláírása
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				

2. Felzárkóztatás, korrepetálás (mindkét szakképzettséghez kapcsolódóan)

	Dátum	Csoportos/egyéni foglalkozás	A megtartott foglalkozás anyaga	A vezetőtanár aláírása
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				

3. Tanári adminisztráció, tanításon kívüli egyéb tanári tevékenység (fogadóóra, szülői értekezlet, nevelőtestületi értekezlet stb.)

	Dátum	Csoportos/egyéni foglalkozás	A megtartott foglalkozás anyaga	A vezetőtanár aláírása
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				

6. Az összefüggő szakmai gyakorlat értékelése

Az egyes tevékenységek **érdemjeggyel történő értékelését** az általános pedagógiai ismereteket és a szakos szakmódszertant oktató tanárok a vezetőtanár (mentor) bevonásával végzik. A vezetőtanár az elsajátítandó tanári kompetenciákat egy hétfokozatú skála segítségével értékeli (1=elfogadhatatlan; 7=kiváló), kiegészítve egy összefoglaló szöveges értékeléssel, melyek együttesen határozzák meg az egyes részterületek érdemjegyét. A **javasol érdemjegyeket a vezetőtanárok** a szöveges értékelés alatt számmal, ill. betűvel is feltüntetik. (Az adott gyakorlat során nem, vagy nem egyértelműen értékelhető területeknél kérem, használja a „most nem megállapítható” megjegyzést.)

Az elsajátítandó tanári kompetenciák értékelési szempontjai:

1. Szakmódszertani kompetencia

1.1. a tanárjelölt képes a tervezési folyamatban a célokat egyértelműen meghatározni és indokolni, a tanulói szinthez, igényekhez igazítani, a szükséges szakaszokat (a feladatok mennyisége, minősége, kidolgozottsága, előkészítettsége) megjeleníteni,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

1.2. a tanárjelölt képes az időbeosztásra (flexibilitás, variálhatóság az óratervben és a gyakorlatban),

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

1.3. a tanárjelölt képes a készségfejlesztésre, ismeretbővítésre (szókincs, nyelvtan stb.),

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

1.4. a tanárjelölt tanári beszéde, nyelvészeti, nyelvtani kompetenciája (írásban és szóban egyaránt),

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

1.5. a tanárjelölt országismereti és interkulturális kompetenciája (nyelvszakok esetén),

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

1.6. a tanárjelölt képes figyelni az órai nyelvhasználatának helyességére, megfelelő kompenzációs, ill. önkontroll/hibajavítási stratégiákat alkalmaz,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

1.7. a tanárjelölt kompetenciája a tanulók hibáinak kezelésében, különböző hibajavítási módok használatában,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

1.8. a tanárjelölt tanári fellépése, megjelenése, hangneme, stílusa, adekvát testbeszéde (testtartás, gesztikuláció és mimika használata).

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

2. A tanulók megismerése és a tanulócsoportok belső kapcsolatrendszerének feltárása:

2.1. a tanárjelölt képes a tanulókat szakszerűen megfigyelni és tapasztalatait szöveges vagy számszerű formában rögzíteni,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

2.2. a tanárjelölt képes a tanulók megismerésére és fejlődésük nyomon követésére alkalmas objektív adatgyűjtő eszközök, kérdőívek, tudásszintmérő tesztek alkalmazására, készítésére,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

2.3. a tanárjelölt képes a tanulócsoportok szerveződésének, dinamikájának szakszerű feltárására.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

3. A tananyag szervezése és a tanítási folyamat tervezése terén:

3.1. a tanárjelölt szakterületén felkészült, és képes tanítási programok, tanulási egységek, tanítási órák tervezésére, a szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások megválasztására,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

3.2. a tanárjelölt képes a rendelkezésre álló taneszközöket saját munkájában felhasználni, rendszerbe szervezni, új eszközöket (pl. feladatlapok, szemléltető eszközök stb.) tervezni/létrehozni

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

3.3. a tanárjelölt képes digitális tananyagok/tanulási környezet felhasználására és a tanulók információs-kommunikációs technikákkal végzett osztálytermi vagy azon kívüli önálló munkáját irányítani.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

4. Az osztálytermi munka szervezése, a tanítás-tanulás és a nevelés módszereinek alkalmazása terén:

4.1. a tanárjelölt képes a tanulásszervezési eljárások és tanítási módszerek széles skáláját alkalmazni a hatékony tanulási környezet kialakítása érdekében,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

4.2. a tanárjelölt képes az új kommunikációs-információs technológiákat osztálytermi munkájában is hatékonyan alkalmazni, e technikákban rejlő lehetőségeket tanítási céljainak, a tananyag megértésének, a képességek fejlesztésének szolgálatába állítani,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

4.3. a tanárjelölt képes a tanítási egységek céljainak megfelelő, a különböző adottságokkal, képességekkel és előzetes tudással rendelkező tanulók életkorának, érdeklődésének megfelelő módszerek megválasztására, differenciáló eljárások megtervezésére és alkalmazására,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

4.4. a tanárjelölt képes a közös munkát segítő osztálytermi rend és tanulási környezet megteremtésére, valamint a tanulók fejlődésében, a közösség életében jelentkező feszültségek, konfliktusok kezelésére,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

4.5. a tanárjelölt képes a tanórai munka hatékony, lendületes irányítására, a tanulók figyelmének, érdeklődésének felkeltésére és fenntartására.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

5. Az értékelési és ellenőrzési eljárások alkalmazása terén:

5.1. a tanárjelölt képes a tanulók számára fejlődésükről az önértékelést és önbecsülést elősegítő módon a rendszeres és alapos visszacsatolást biztosítani, elősegítve a tanulók részvételét saját teljesítményük értékelésében,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

5.2. a tanárjelölt képes különböző értékelési eljárások alkalmazására, a diagnosztikus és fejlesztő értékelés eljárásait rutinszerűen alkalmazva a tanulók teljesítményeinek, fejlődésének szisztematikus nyomon követésére és elemzésére.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

6. A szakmai szerepek elfogadása és gyakorlása terén:

6.1. a tanárjelölt rendelkezik a pedagógusi, nevelői szerep ellátásához szükséges segítő és fejlesztő beállítódással, kellő szintű toleranciával, empátiával,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

6.2. a tanárjelölt megfelelő önismerettel rendelkezik, képes saját tevékenységével kapcsolatos kritikus reflexiókra, önértékelésre,

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

6.3. a tanárjelölt képes együttműködni pedagógus kollégáival, az iskola más munkatársaival, a szülőkkel és a tanulók életében szerepet játszó más szakemberekkel, intézményekkel és szervezetekkel.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Összpontszám és érdemjegy:

Elérhető pontszám összesen: 168	Elért pontszám:
---	-----------------

AZ ISKOLAI GYAKORLAT MINŐSÍTÉSE

A tanárjelölt neve:
Osztály:
1. szakképzettség:
Vezetőtanár:
Időpont:

A vezetőtanár szakvéleménye (szöveges értékelése) a tanárjelölt tanítási gyakorlatáról:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Szakmai feladatok

Minősítés, gyakorlati jegy (számmal és betűvel):

Felkészülés a tanításra és az óraelemzésre az 1. szakképzettségből

.....

Tanítás az 1. szakképzettségből

.....

Dátum:

P. H.

.....

vezetőtanár

.....

az iskola képviselője

.....

az egyetem képviselője

AZ ISKOLAI GYAKORLAT MINŐSÍTÉSE

A tanárjelölt neve:
Osztály:
2. szakképzettség:
Vezetőtanár:
Időpont:

A vezetőtanár szakvéleménye (szöveges értékelése) a tanárjelölt tanítási gyakorlatáról:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Szakmai feladatok

Minősítés, gyakorlati jegy (számmal és betűvel):

Felkészülés a tanításra és az óraelemzésre a 2. szakképzettségből

.....

Tanítás a 2. szakképzettségből

.....

Dátum:

P. H.

.....

vezetőtanár

.....

az iskola képviselője

.....

az egyetem képviselője

AZ ISKOLAI GYAKORLAT MINŐSÍTÉSE

A tanárjelölt neve:
Tanórán kívüli tevékenységek:
Vezetőtanárok:
Időpont:

A vezetőtanár szakvéleménye (szöveges értékelése) a tanárjelölt tanórán kívüli tevékenységéről:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Szakmai feladatok	Minősítés, gyakorlati jegy (számmal és betűvel)
Tehetséggondozás, szakkör
Felzárkóztatás, korrepetálás
Tanári adminisztráció és egyéb tevékenységek

Dátum:

P. H.

.....
vezetőtanárok

.....
az iskola képviselője

.....
az egyetem képviselője

TÁJÉKOZTATÓ A PORTFÓLIÓ KÖVETELMÉNYEIHEZ

A 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet 4. számú mellékletének 5.1.3. pontja szerint a tanári mesterképzés hallgatóinak portfóliót kell készíteniük.

A **portfólió** = dokumentumdosszié (etimológiailag: „levélhordó tárca”): „Lényegét tekintve olyan dokumentumok gyűjteménye, amelyek megvilágítják valakinek egy területen szerzett tudását, gyakorlottságát.”

A tanári mesterképzési szak képzési és kimeneti követelményei alapján az előképzettségtől függően a szak képzési ideje különböző időtartamú, különböző kreditszámú lehet.

1. A portfólió célja

A képzés és a képzéshez kapcsolódó gyakorlatok részeként minden hallgató portfóliót készít, ami a záróvizsga részét képezi. A portfólió a hallgatónak a tanári mesterszakon készített munkáiból összeállított célirányos gyűjtemény, amely bemutatja készítőjének erőfeszítéseit, fejlődését és eredményeit egy vagy több területen. A portfólióban megjelenő munkák, oktatói értékelések kiválasztása, gyűjtése és az önreflexiók elkészítése a hallgató feladata.

A portfólió alkalmazása az alábbi célokat szolgálja:

- a pedagógiai tudás, nézetek nyomon követése,
- a tudás elmélyítése, illetve megváltozásának az elősegítése.

A szakszerűen felépített portfólió segíti továbbá a kognitív önszabályozás kialakulását és fejlődését, ugyanakkor a környezet számára is láthatóvá, értékelhetővé teszi azt, hogy a hallgató milyen szintre jutott el a kompetenciák alakulásában, a tudásszerzésben, a szakmai fejlődésben. A tanári záróvizsga során a jelöltnek az önmaga által összeállított portfóliója segítségével kell igazolnia a tanári pályához szükséges készségeit és képességeit, kompetenciáit.

Összeállításakor a jelöltnek az egyetemi tanulmányaihoz kötődő produktumait kell újra áttekintenie abból a szempontból, hogy a tanári kompetenciáit igazoló, minőségi munkáit gyűjtse össze, elemezze, kísérelje reflexiókkal. E válogatás és elemzés alapja az említett jogszabályban foglalt szakmai kompetencialista, melyet tájékoztatásul a jelen tájékoztató mellékleteként közlünk. A dokumentumok kiválogatásában a tanárjelöltet támogatják az utolsó féléves gyakorlatot kísérő szemináriumok vezetői (szaktárgyi és pedagógiai-pszichológiai tanításkísérő szemináriumok), a vezetőtanárok és a mentorok.

2. Milyen dokumentumokat kell összegyűjteni a portfólióban?

A portfólió az alábbi négy területhez tartozó tevékenységek dokumentumait tartalmazza oly módon, hogy az kifejezze, dokumentálja a hallgatók egyéni tanulási útját. A portfólióban tanácsos szerepelnie mind a négy területhez tartozó dokumentumnak, eltérő részletességgel.

2.1. A hallgatónak egyetemi tanulmányai során a különféle ismeretkörökhöz kapcsolódó saját munkái

- esszé, szemináriumi dolgozat;
- kutatási beszámoló, (kérdőív, interjú kiértékelve);
- óralátogatási jegyzőkönyvek;

2.2. A hallgató iskolai munkája, tanítási gyakorlata során készített dokumentumok

- tervezési dokumentumok (óravázlatok, tématervek, programcsomagok, projektleírások stb.);
- a tanításhoz készített segédanyagok (program, szemléltetőeszköz, makett stb.);
- az értékeléssel kapcsolatos dokumentumok (feladatbank, dolgozatok stb.);
- tanítási órákon túli tevékenységek dokumentumai (szabadidős tevékenységekhez, tanulói önkormányzat támogatáshoz kapcsolódóak stb.);

- az IKT-eszközök tanulói használatának bemutatása (digitális tábla, honlap, távoktatás, e-learning stb.);
- a tanítási gyakorlat során végzett óramegfigyelések tanulságai;
- a tanítási óra audio- vagy videofelvétele;
- saját tanítványainak reflexióval ellátott munkái stb.;
- tananyagtervezés, -fejlesztés, taneszközkészítés, önálló fejlesztésű feladatlap stb.;
- tehetséggondozás, szakkör, verseny;
- speciális bánásmódot igénylő tanulók számára készített egyéni munkaterv;
- látogatások dokumentumai (pl. hangverseny, kiállítás vagy múzeum stb.).

2. 3. Az iskola mint szervezet működésének megismerése és az ezekhez fűzött reflexiók célirányos, tömör bemutatása

- munkaközösségi, tantestületi értekezleteken készített feljegyzések;
- gyermek- és ifjúságvédelem;
- levelezés a szülőkkel.

2. 4. A hallgató reflexiója saját munkájára:

- az egyes dokumentumokhoz fűzött megjegyzései, magyarázatai, javaslatai, önreflexiói;
- ha készült tanári értékelés a beadott munkáról, és a hallgató rendelkezésére áll, akkor csatolandó az adott anyaghoz;
- a jelölt tanári céljainak megfogalmazása, a tanári kompetenciakövetelmények teljesítése terén megfogalmazott személyes feladatok;
- összegző önreflexió a képzés során elért eredményekről és fejlesztendő területekről;
- a további szakmai célok és az ezekhez kapcsolódó cselekvési terv megfogalmazása.

A tanári kompetenciákra figyelő reflexió tipikus elemei:

- a dilemma;
- a probléma felismerése, azonosítása, definiálása;
- a dilemma lebontása, elemzése;
- megoldási-következtetési módok megfogalmazása;
- az optimális megoldás kiválasztása és indoklása.

3. Mikor kell e dokumentumokat összegyűjteni?

A dokumentumok gyűjtése folyamatosan történik, ezen belül a kitüntetett alkalmak a tanári mesterképzésbe beépített *tanítási gyakorlatok*, valamint a tanári felkészülés informális alkalmi (*konferencia-részvétel, szakirodalmi olvasmány, iskolai/pedagógiai témájú film* stb.).

4. Hány dokumentumot kell összegyűjteni?

A fő követelmény, hogy a portfólió mutassa be (dokumentálja) a jelöltnek az iskolai gyakorlat valamennyi területén (tanítás; tanításon kívüli iskolai tevékenység; iskolán kívüli tevékenység) elvégzett munkáját. Ez a megfelelés alapkövetelménye.

A portfólió értékelésében/minősítésében ugyanakkor a fő szempont nem a mennyiség, hanem a reflexiók szakmaisága, mélysége, a fejlődési út bemutatása.

5. A portfólió minősítésének szempontjai

5. 1. A portfólió rendezettsége (áttekinthetősége, szerkezetének világossága);
5. 2. A portfólió hitelessége/megbízhatósága (a készítő neve, hol, milyen alkalommal készült az adott dokumentum stb.);
5. 3. A tudományterülethez kapcsolódó szakkifejezések pontos használata; a reflexiókban fellelhetők-e arra való utalások, hogy a jelölt érti, átlátja szaktárgya tanításának tudományos és társadalmi (gyakorlati!) relevanciáját.

Portfóliója értékelését a jelölt azzal készíti elő, hogy a fentebb bemutatott (2. 1., 2. 2., 2. 3. 2. 4. pontok) tipológia alapján „szortírozza” az általa készített/összegejtött dokumentumait, és a portfólió elején *tartalomjegyzék* összesíti a benne szereplő dokumentumokat.

Az írásbeli dokumentumok mellett a portfólióban elhelyezhetők fényképek, rajzok és CD-k is. A portfóliót két kinyomtatott példányban és egy elektronikus példányban (CD-n) kell elkészíteni. A kinyomtatott példány eredeti (akár kézírásos) dokumentumokat is tartalmazhat. A rajzokról, kézírásos anyagokról szkennelve vagy digitális fotózással kell nyomtatott másodpéldányt készíteni.

A portfólióban szereplő dokumentumok közül az elemző jellegűek és a reflexiók (2. 3., 2. 4. pontok) nyelvszakos hallgatók esetében is magyar nyelven készülnek, míg a többi dokumentum készülhet az adott célnyelven is.

6. A portfólió értékelése

A portfólió értékelését értelemszerűen a képzésben részt vevő oktatói kar illetékesei (tanárképzés/neveléstudomány képviselője; vezetőtanár/mentortanár; a szakmódszertan képviselője) végzik.

A portfóliót előzetesen felkért bíráló érdemjeggyel és szövegesen értékeli. A portfólió bírálóját a tanárszak szakfelelőse jelöli ki. Az értékelésbe több személy is bevonható, például a mentor, a kísérő szemináriumok vezetői.

Az értékelés szempontjai:

- az anyagok kidolgozottságának színvonala;
- az anyagok és az elemzés szakmai színvonala;
- a beadott anyagok a tanári feladatkörök szempontjából mennyire széles körből merítenek;
- a megoldások és a módszerek változatossága, ötletessége;
- lényegkiemelés, koherencia, a válogatás tudatossága és indoklása;
- formai megjelenés: a reflexív részeket gépelt, szerkesztett formában kérjük, de az eredeti anyagokat (óramegfigyelés, óravázlat stb.) eredeti formában kell beadni; a portfólió elején *tartalomjegyzék* összesíti a dokumentumokat.

A portfóliót a Tanulmányi Osztályon (Reviczky u. 4.) kell leadni 2 példányban kinyomtatva, fekete gyűrűs dossziében és 1 példányt CD-n, melynek tartalmaznia kell a portfólió teljes anyagát és a védés alkalmával bemutatott prezentációt is.

Leadási határidő: tavaszi félévben: május 15. napjáig; őszi félévben december 15. napjáig.

Ajánlott irodalom

- Falus Iván – Kimmel Magdolna (2003): *Portfólió*. Gondolat Kiadói Kör, Budapest.
- Falus Iván (2004, szerk.): *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Györgyiné Koncz Judit (2007): *Pályaismeret, pályaorientáció*. Károli Egyetemi Kiadó, Budapest.
- Kollár Katalin – Szabó Éva (2004, szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Halász Gábor – Lannert Judit (2006, szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról*. OKI, Budapest.
- Ginnis, Paul (2007): *Tanítási és tanulási receptkönyv*. Alexandra, Budapest.
- Bedő Andrea – Schlotter Judit (2008): *Az interaktív tábla*. Műszaki Kiadó, Budapest.
- Kagan, Spencer (2001): *Kooperatív tanulás*. Ökonet, Budapest.
- Gordon Györi János (2004): *Tehetségpedagógiai módszerek*. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár, VII. kötet. Gondolat Kiadó, Budapest.
- M. Nádasi Mária (2003): *Projektoktatás*. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár, V. kötet. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Petriné Feyér Judit (2004): *A problémaközpontú csoportmunka*. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár, VI. kötet. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Szivák Judit (2003): *A reflektív gondolkodás fejlesztése*. Oktatás-módszertani Kiskönyvtár, III. kötet. Gondolat Kiadó, Budapest.

KONZULTÁCIÓS LEHETŐSÉG

A portfóliót a hallgató önállóan készíti el, a feladatok teljesítéséhez támogatást kaphat a Tanárképzési Tanszék oktatóitól.

15/2006. (IV. 3.) OM rendelet az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről 4. számú melléklet (részlet)

A tanári szak képzési célja, az elsajátítandó tanári kompetenciák:

A tanár szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas:

- **a tanulói személyiség fejlesztésére:** az egyéni igényekre és fejlődési feltételekre tekintettel elősegíteni a tanulók értelmi, érzelmi, testi, szociális és erkölcsi fejlődését, a demokratikus társadalmi értékek, a sajátos nemzeti hagyományok, az európai kulturális és az egyetemes emberi értékek elsajátítását;
- **tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére:** a tanulói közösségekben rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására, az egyének közötti különbségek megértésének elősegítésére, a közösségben kialakuló konfliktusok kezelésére, az interkulturális nevelési programok alkalmazására, az együttműködés készségeinek fejlesztésére;
- **a pedagógiai folyamat tervezésére:** pedagógiai munkáját a feltételek árnyalt elemzése alapján átfogóan és részletekbe menően megtervezni, tapasztalatait reflektív módon elemezni és értékelni;
- **a szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztésére:** az adott szakterületen szerzett tudását tantervi, műveltségterületi összefüggésekbe ágyazni, ennek alapján a tanulók tudományos fogalmainak, fogalomrendszerének fejlődését elősegíteni, az egyes tudományterületek szemléletmódját, értékeit és kutatási eljárásait megismertetni, az elsajátított tudás alkalmazásához szükséges készségeket kialakítani, szakterületének az egészség védelmével és fejlesztésével való összefüggéseit felismerni és ezzel a tanulók egészségfejlesztését elősegíteni;
- **az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztésére:** különösen az olvasás-szövegértés, információfeldolgozás, a hatékony tanulás, a szociális és állampolgári kompetenciák, a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetenciák, az alapvető gondolkodási műveletek, a problémamegoldó gondolkodás folyamatos fejlesztésére, a tanulók előzetes tudásának, iskolán kívül megszerzett ismereteinek és készségeinek, valamint az iskolában elsajátított tudásának integrálására, az önálló tanulás képességeinek megalapozására, fejlesztésére, a tanulók testi-lelki-szellemi egészségének fejlesztésére;
- **a tanulási folyamat szervezésére és irányítására:** változatos tanítási-tanulási formák kialakítására, a tudásforrások célszerű kiválasztására, az új információs-kommunikációs technológiák alkalmazására, hatékony tanulási környezet kialakítására;
- **a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására:** a tanulók fejlődési folyamatainak, tanulmányi teljesítményeinek és személyiségfejlődésének elemző értékelésére, a különböző értékelési formák és eszközök használatára, az értékelés eredményeinek hatékony alkalmazására, az önértékelés fejlesztésére;
- **szakmai együttműködésre és kommunikációra:** a tanulókkal, a szülőkkel, az iskolai közösséggel, a társszervezetekkel és kutató-fejlesztő intézményekkel történő együttműködésre, a velük való hatékony kommunikációra;
- **szakmai fejlődésben elkötelezettségre, önművelésre:** a munkáját segítő szakirodalom folyamatos követésére, önálló ismeretszerzésre, személyes tapasztalatainak tudományos keretekbe integrálására, a neveléstudományi kutatások fontosabb módszereinek, elemzési eljárásainak alkalmazására, saját munkájának tudományosan megalapozott eszközöket felhasználó értékelésére.

A TANÁRI MA PORTFÓLIÓHOZ KAPCSOLÓDÓ DOLGOZAT KÖVETELMÉNYEI

A szakdolgozat kötelező része a szakmai tapasztalatokat összegző, megfelelően, egyéni szempontok alapján rendszerezett portfólió.

A szakdolgozat másik része a portfólió valamely eleméhez **kapcsolódó dolgozat**, és ez alapján a portfólió által dokumentált jelenség részletes, tudományos igényű vizsgálata és elemzése. A dolgozat felépítésére, tartalmi és formai követelményeire vonatkozó előírások a következők:

1. A kapcsolódó dolgozat felépítése, kötelező részei

- a) A dolgozat kötelező része a tartalomjegyzék, ami a dolgozat elején az összes fejezet és alfejezet oldalszámát feltünteti. A fejezeteket és alfejezeteket be kell számozni. A tartalomjegyzékben megadott címeknek és számozásoknak egybe kell esniük a dolgozatban szereplő fejezetcímekkel és számozásokkal. A tartalomjegyzék nem fejezete a dolgozatnak, így nem kap számozást.
- b) A dolgozatnak tartalmaznia kell a bevezetést, ami 1. vagy 0. számozást kap. A bevezetés tartalmazza a kérdésfelvetést, azaz a szakdolgozat célját, a témaválasztás motivációját, a feldolgozás módját és a dolgozat felépítését.
- c) Ezután következik a témában megfogalmazott elméletek kritikai ismertetése, ütköztetése és a témában végzett kutatások eredményeinek vázolósa.
- d) A dolgozat részét képezi egy önálló, az elméleti háttéren alapuló szakmai munka elvégzése, mint pl. valamely (többnyire empirikus) osztálytermi kutatás, vizsgálat, felmérés végzése, vagy konkrét tananyag, oktatási segédlet/média elemzése, létrehozása/kidolgozása. Ehhez a szakdolgozónak a korábban vázolt elméleti háttér alapján hipotézis(ek)e)t kell megfogalmaznia, majd a vizsgálati/munka- módszert kidolgoznia, a vizsgálat eredményeit, ill. a munka (pl. konkrét tananyag, oktatási segédlet) jellegzetességeit bemutatnia, azaz a hipotéziseket igazolnia, ill. módosítania, végül következtetéseket kell levonnia. Az esetleges empirikus kutatások elvégzését a pedagógia tanszék kutatómódszertanával foglalkozó szemináriuma alapozza meg.
- e) A dolgozat összegzéssel zárul, ami tézisszerűen ismerteti és tágabb összefüggésbe helyezi a dolgozat eredményeit.
- f) A dolgozat kötelező része az irodalomjegyzék, ami betűrendben tartalmazza az összes felhasznált irodalmat.

2. A kapcsolódó dolgozat formai követelményei, filológiai apparátusa

2.1 A dolgozat terjedelme, ill. szerkesztési/kötési követelményei

A dolgozat terjedelme minimum 60.000 és maximum 80.000 karakter szóköz nélkül (kb. 40 oldal), amelybe nem számít bele a tartalomjegyzék, a jegyzetek, a bibliográfia.

A dolgozatot szövegszerkesztő programmal kell elkészíteni.

A dolgozat formai szerkesztésénél a következőkre kell ügyelni

- 1. oldal: a **CÍMOLDAL**, melyen szerepeltetni kell az egyetem, a kar és az intézet nevét (középen fent), a dolgozat címét, a szakdolgozat szót (középen), készítőjének nevét, valamint fel kell tüntetni azt, hogy ki volt a konzulens (középen lent).
- 2. oldal: A **TARTALOMJEGYZÉK**. A tartalomjegyzék elkészítéséhez használja a címsor 1. 2. 3. formákat a szövegtesten belül a kijelölt fejezetcímekre, majd a beszúrás menünél a hivatkozás tárgymutató és tartalomjegyzék sorra kattintva, majd azon belül a tartalomjegyzék fejlécre kattintva (MSWord 2007 esetén Hivatkozás menüpont Tartalom kiválasztása) válassza ki a megfelelő formátumot, szinteket és kattintson az OK jelre! Mivel folyamatosan bővíti a szöveget, ne felejtse el a tartalomjegyzéket hasonló módon

felfrissíteni, cserélni a munka befejeztével, de legfőképpen a nyomtatás előtt! Fontos, hogy a tartalomjegyzék oldalszámai mindig megegyezzenek a fejezetek oldalszámaival!

- ezen oldalak után következik a konkrét **SZÖVEGTEST**, melynek szerkesztésénél a következőket kell figyelembe venni:

Betűtípus, -méret és behúzás:

A szakdolgozatot A4-es lapokon kell beadni. A lapoknak csak az egyik oldalára lehet nyomtatni. A margó bal oldalon a kötés miatt 3 cm, a jobb oldalon 2 cm. Az előírt betűnagyság: 12-es, jól olvasható betűtípust (pl. Times New Roman, Garamond) használva.

Sortávolság:

Az előírt sortávolság másfeles. Egyes sorköz használata elfogadott a képek, illetve a táblázatok alcímeinek és forrásainak feltüntetéséhez.

Mellékletek (táblázatok, ábrák):

A mellékleteken lehet, de nem kötelező oldalszámokat alkalmazni. A táblázatoknál az alcímek és a forrásmegjelölések a táblázat felett, a képek esetében ugyanezek a képek alatt helyezkedjenek el! A képekre és a táblázatokra mindig az előttük/mellettük álló szövegtestben kell hivatkozni vagy utalást tenni.

Egyéb formai követelmények:

- Nyomtatás előtt figyelni kell arra, hogy a fő fejezetcímek mindig új oldalra kerüljenek (ezt az oldaltörés segítségével lehet megoldani ⇒ Ctrl + Enter billentyűk együttes lenyomása). Nyomtatás előtt célszerű frissíteni a tartalomjegyzéket! A dolgozat és a beadandók elkészítésénél fokozottan ügyelni kell a nyelvhelyességre; a számítógépes helyesírás-ellenőrző program ebben nagy segítséget nyújthat.
- A szakdolgozathoz mellékelni kell a konzultáción való részvételt igazoló lapot, valamint az önálló munkát igazoló nyilatkozatot.
- A szakdolgozatot a végén alá kell írni.

2.1.1 Az idézés és a hivatkozások

- A dolgozatban mind a szó szerinti, mind a tartalmi idézést jelölni kell, különben a szakdolgozó plágiumot követ el. Plágiumnak számít bárminemű szövegrész (kifejezés, mondat vagy hosszabb szöveg) lemásolása – akár változtatásokkal is – a szerző említése nélkül. Ez esetben a szakdolgozat értékelhetetlen, vagyis elégtelen.
- Szó szerinti, valamint a tartalmi hivatkozások pontos feltüntetésénél a szakonként kiadott leírások és hivatkozási minták alapján kell eljárni.

2.1.2 Az irodalomjegyzék

- Az irodalomjegyzékben minden felhasznált irodalmat betűrendben kell feltüntetni.
- Az irodalomjegyzék formai követelményeire vonatkozó elvárások szakonként eltérhetnek egymástól, ezek részletes leírását a szakonkénti tájékoztatókban olvashatjuk.

2.1.3 A kiemelések, rövidítések

- A nyelvi adatokat dőlt szedéssel különítjük el. A dőlt szedés más kiemelésre nem használható.
- A rövidítéseket szóköz nélkül írjuk.
- A rövidítések – az irodalomjegyzékben is – legyenek egységesek.

3. A dolgozat értékelésének szempontjai

A dolgozatot a TVSZ vonatkozó rendelkezései alapján, a szaktudomány előírásai szerint a témavezető értékeli

A dolgozatot a témavezető a következő szempontok alapján értékeli, melyet szöveges értékeléssel egészít ki:

SZAKDOLGOZAT-ÉRTÉKELŐ LAP

A dolgozat szerzője/szerzői (név, szak):.....

A dolgozat címe:.....

Témavezető/bíráló neve:

AZ ELFOGADHATÓSÁG SZEMPONTJAI

(Amennyiben az alábbi feltételek nem teljesülnek, a dolgozat nem fogadható el, további értékelése egyelőre főlösleges.

- I. **A dolgozat terjedelme megfelelő / nem megfelelő.**
(Kérjük, húzza alá a megfelelő kifejezést. A dolgozat főszövegének megkívánt terjedelme 60.000-80.000 leütés. Nem megfelelő hosszúság esetén a dolgozat elégtelenre értékelendő.)
- II. **A szerző nem plagizál / plagizál.**
(Kérjük, húzza alá a megfelelő kifejezést. A dolgozat plagizálás esetén elégtelenre értékelendő.)
- III. **A dolgozat helyesírása megfelelő / nem megfelelő.**
(Kérjük, húzza alá a megfelelő kifejezést)
- IV. **A dolgozattól alapvető részek nem hiányoznak / hiányoznak.**
(Kérjük, húzza alá a megfelelő kifejezést. Elégtelenre értékelendő a dolgozat, ha az alapvető részek bármelyike hiányzik. Alapvető részek a főszövegen kívül: címlap; tartalomjegyzék; hivatkozások; irodalomjegyzék.)

.....
(A témavezető/bíráló aláírása)

Dátum:

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

V.	Téma- és címválasztás (Fontos-e a tudományterület szempontjából? Megfelel-e a szerző felkészültségének, lehetőségeinek? Összhangban van-e a cím és a megadott téma a dolgozat tartalmával?)	2 pontból pont
VI.	A kutatói kérdés (A kutatói kérdés újdonsága, jelentősége, önállóság a kérdés megfogalmazásában)	6 pontból pont
VII.	Adatgyűjtés és –feldolgozás (Empirikus vizsgálatok és/vagy forráskritika; megfelelő mintavétel és/vagy a források megfelelő köre; az adatok hitelessége, rendezettsége, rögzítésének és feldolgozásának megfelelő módja; a témához kapcsolódó hazai és külföldi szakirodalom feldolgozása.)	8 pontból pont
VIII.	Érvelés (Az adatok, források értelmezése; logikai következetesség; kritikai reflexiók, korrektség a vélemények bemutatásában; összefüggések meglátása; új és koherens következtetések. Alternatív magyarázatok.)	25 pontból pont
IX.	Terminológia (Az adott tudományterület konvencióinak megfelelő, illetve az adott elemzéshez szükséges fogalmi apparátus következetes alkalmazása.)	5 pontból pont
X.	Felépítés (A fejezetek arányai, a fő- és alfejezetek tagolásának logikája.)	5 pontból pont
XI.	Stílus (A fogalmazás szabatossága és gördülékenysége.)	6 pontból pont
XII.	Hivatkozások, bibliográfia, mellékletek (A tartalmi idézetek korrektsége; formai következetesség a hivatkozásokban és az irodalomjegyzékben; a mellékletek és a dolgozat témájának kapcsolata; a mellékletek kezelhetősége.)	5 pontból pont

XIII.	Tipográfia (Javított/javítatlan elírások; megfelelő ékezetek a szövegszerkesztő programmal írt szövegben)	2 pontból pont
XIV.	Az eredmények alkalmazása (Közölhetőség és/vagy gyakorlati alkalmazás; az ehhez szükséges változtatások.)	6 pontból pont
XV.	Összbenyomás. A szaktudományra jellemző szempontok (A dolgozat egészének megítélése mellett itt adhatók további pontok ama fenti szempontok esetében, amelyek az adott szakterületen fontosabbak, s itt adhatók további pontok olyan szempontok szerint, amelyek fent nem szerepelnek, de az adott szakterületen fontosak.)	30 pontból pont

Összesen:

100 pontból pont

Érdemjegy:

(0–50 pont: 1; 51–62 pont: 2; 63–75 pont: 3; 76–88 pont: 4; 89–100 pont: 5.)

Az értékelés szöveges indoklása annak pontjai szerint:

(A szöveges indoklás nélkül sem az értékelést lehetővé tevő feltételek megállapítása, sem a pontozásos értékelés nem érvényes.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Záróvizsgakérdések és ajánlott szakirodalom:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
(A témavezető/bíráló aláírása)

Dátum: